

NOTTEBOHM

ACTUEEL uitgave januari 2021

Inhoudsopgave

In de kijker.....	2
In de kijker – de Meander	4
December: bewogen jaareinde in Nottebohm.....	5
In de kijker.....	6
Bewonersnieuws.....	6
We namen afscheid van :	8
Gedichtenhoek	9
Dhr. Laurent Roossens over Santa Montefiore.....	10
De geschiedenis van de wijk door Alex Elaut	13
96-jarige Jos Hermans krijgt als eerste in België coronavaccin van Pfizer ...	28
Stafke heeft voor u gelezen	30
Intussen in De Meander	31
December in beeld	33
Team wonen en leven.....	36
Schrijvers gezocht.....	36

WIJ WENSEN } dagen
JULIE 365 } Gevuld
met warmte,
liefde en licht

In de kijker

Afscheid Julie

In december organiseerden de bewoners van leefgroep 1AB en medewerkers een afscheidsdink voor Julie. 4 december werkte ze haar laatste dag in Nottebohm. Bijna 20 jaar geleden begon ze als jobstudent bij ons als jobstudent te werken, nadien even als verpleegkundige. Maar het grootste deel van de tijd als diensthoofd van leefgroep 1AB. We gaan je missen Julie !

We wensen je nog het allerbeste toe in je leven. Bedankt voor alles!

Afscheid Geert

Gezien de stand van zaken ivm corona konden we Geert niet op gepaste wijze uitzwaaien toen hij op 31 december op pensioen is vertrokken.

Een notenboom mocht hij wel al als afscheidsgeschenk ontvangen.

Gelukkig blijft hij nog op donderdag en vrijdag langs komen voor opvolging van de bouwwerken. We hopen dat we hem een gepast afscheid kunnen geven als de bouwwerken klaar zijn.

Welkom Edwin

Een nieuw jaar, een nieuwe directeur. Edwin De Cleyn vervoegde ons eind oktober.

Voorheen werkte hij voor een voorziening voor mensen met een beperking. De acht jaar voor hij hier startte was hij districtsschepen voor senioren in Berchem. Tevredenheid van bewoners, familie en medewerkers staan centraal voor hem.

Hij gelooft in mensen, werkt niet enkel met cijfers maar ook met het hart, vanuit een echte betrokkenheid.

Welkom Regina

Regina van Meynsbrugge startte op 4 januari als diensthoofd in de leefgroep 1AB. Regina werkt al 30 jaar in de zorg waarvan de laatste 20 jaar als diensthoofd. Zij vat vol energie deze nieuwe uitdaging aan en kijkt er van harte naar uit jullie allemaal te ontmoeten.

Regina bereiken jullie op het nummer 03/259.18.35 – emailadres volgt later nog.

Afscheid Elien

Ook van Elien moeten we in januari afscheid nemen. bouwwerken. Zij gaat dichterbij huis werken en we zwaaien haar met tegenzin uit op 15 januari.

We zullen haar missen maar wensen haar een mooi toekomst in haar nieuwe job.

In de kijker – de Meander

In het dagverzorgingscentrum De Meander ontvangen we dagelijks ouderen die thuis wonen en die nood hebben aan ondersteuning, dagbesteding, revalidatie of opvang. Dank zij deze ondersteuning kunnen velen langer thuis blijven wonen.

Het dagverzorgingscentrum bevindt zich op het gelijkvloers en heeft toegang tot het terras en een aangename tuin. De architectuur van het gebouw, de kleur en de materialen scheppen mee een aangename en huiselijke sfeer.

Tijdens de vorige lockdown waren we verplicht om te sluiten. Gelukkig mogen we nu wel onze deuren openhouden. Gezien de extra voorzorgsmaatregelen die we uiteraard ter harte nemen, is het een hele uitdaging om de bezoekers een mooi dagprogramma aan te bieden.

Tijdens de dag is er ook nu een gevarieerd aanbod van activiteiten. Indien nodig wordt het verblijf in het centrum gecombineerd met een revalidatieprogramma (kinesithérapie, ergotherapie, logopedie).

Voor een bezoek of vragen bel ons op 03 259 18 00 of mail demeander@nottebohm.be

*Coronaveilige bewegingsactiviteit in de Meander met een kersttintje
Ook wij kijken uit naar 2021.*

December: bewogen jaareinde in Nottebohm

Wat een intense maand was december. Ook januari zal moeilijk blijven. Na zovele maanden krijgen ook wij hier af te rekenen met het corona virus en dat hakt er stevig in.

Het zorgt ervoor dat bewoners voor hun eigen bescherming en voor de veiligheid van de andere bewoners tijdelijk op de kamer moe(s)ten blijven. Een moeilijke periode, maar gelukkig is nu steeds voor iedereen één vaste bezoeker mogelijk.

Niet alleen bewoners krijgen af te rekenen met het virus, ook medewerkers worden ziek. We doen beroep op alle hulpkanalen om de personeelsbezetting te verzekeren. We mogen daarvoor gelukkig ook rekenen op stagiaires en medewerkers uit kiné en ergo die mee aan het bed staan om zorg te verlenen. Zo zijn we niet volledig afhankelijk van interims. We proberen steeds zo veel mogelijk mensen in te zetten die bekend zijn met het huis en zijn bewoners en die ook onze visie mee onderschrijven.

Er waren momenten dat er wel mensen ingezet werden die niet bekend zijn met ons huis. De ene keer was dat een groot succes de andere keer wat minder. We zijn er ons van bewust dat dit voor onze bewoners niet altijd gemakkelijk is.

Gelukkig is op 1AB de quarantaine intussen opgeheven en mogen we ook steeds meer medewerkers terug verwelkomen. Het gelijkvloers bleef tot op heden gespaard en we doen er alles aan om dat zo te houden.

Op 2AB verscheen het virus twee weken later. Het is er nog alle hens aan dek, een zeer grote voorzichtigheid is aangewezen. We hopen ook daar snel positiever nieuws te kunnen brengen. Hopelijk kunnen we tegen het einde van volgende week de voorzorgsmaatregelen ook daar versoepelen.

Alleszins wensen we aan alle bewoners, medewerkers, vrijwilligers en hun geliefden, een mooi 2021.

We hopen in dit nieuwe jaar u weer te mogen ontmoeten en samen te feesten.

Of gewoon samen te genieten van de doodgewone dingen.

In de kijker

Maandag 11 januari 2020 : Nieuwjaarsreceptie voor leefgroep 1AB en gelijkvloers in Café Biart

Met de leefgroep 2AB zullen we omwille van de actuele coronabesmettingen iets later nog een nieuwjaarsdrink houden.

Donderdag 14 januari – vrijdag 15 januari : Smul : Lokerse namiddag

Elien heeft ervoor gekozen dichterbij haar woonplaats Lokeren te gaan werken vanaf 18 januari. Dit kan niet zonder een gepast afscheid. Grote feesten kunnen we nog niet organiseren maar ze wil graag iedereen op een lokerse specialiteit trakteren.

Voor bewoners 1ab en gelijkvloers kan dit op 14 januari in Café Biart. Voor 2A en foyer zal dit op de afdeling gebeuren op 15 januari.

Bewonersnieuws

We verwelkomen:

Mevr. Julia Goris

Mevr. Evelina Embrechts

Mevr. Lea Looten

We vieren de verjaardag van:

1/1: Mevr. Fatima Ait Lajine

8/1: Dhr. Paul Bierhuys

8/1: Dhr. Joannes Coninx

11/1: Mevr. Florentina Martens

12/1: Mevr. Simonne Gysen

14/1: Mevr. Madeleine de Mol

16/1: Dhr. Arthur Peersman

18/1: Dhr. Marcel van Schoor

18/01: Dhr. Bernard Schapira

23/01: Mevr. Julia van der Haeghen

30/1: Mevr. Lea Looten

De bewoners krijgen op hun verjaardag een uitgebreid ontbijt. Daarnaast mogen ze kiezen wat ze willen eten voor hun middagmaal.

De keuzes zijn zeer gevarieerd van bollekes in tomatensaus tot kreeft.

De rest van de leefgroep wordt getrakteerd met een voorgerechtje en een feestelijk dessert.

We proberen de verjaardag van de bewoners steeds op de dag zelf te vieren.

We namen afscheid van :

Mevr. Diane Bussens is overleden in het ziekenhuis op 9 december. Zij woonde in de leefgroep gelijkvloers sinds 2015. Diane werd 89 jaar oud.

Mevr. Simonne Braet - de Gier is overleden in Nottebohm op 15 december. Zij woonde hier reeds sinds januari 2016 en was vooraf ook al lang kind aan huis gezien haar man hier woonde. Mevrouw werd 94 jaar.

Mevr. Fanny Ziegler is overleden in het ziekenhuis op 19 december. Zij woonde pas recent in de leefgroep op het gelijkvloers. Fanny werd 85 jaar.

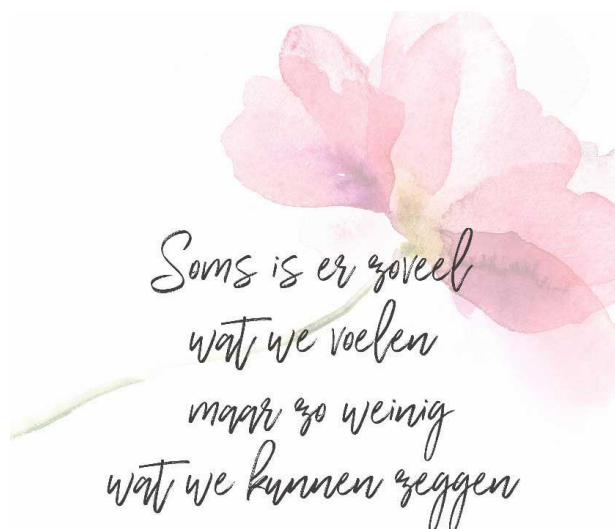
Mevr. Hilde Van den Bergh is overleden in het ziekenhuis op 29 december. Zij woonde hier pas in leefgroep 2A en was voorheen vaste bezoeker van De Meander. Hilde werd 77 jaar.

Dhr. Sauveur Eskenazi is overleden in het ziekenhuis op 3 januari. Hij woonde hier sinds juli 2019. Sauveur werd 95 jaar.

Mevr. Mariette de Kegel is thuis overleden op 27 december. Zij was vaste bezoeker in de Meander. Mariette werd 89 jaar.

Mevr. Godelieve Lachaert is overleden in Nottebohm op 6 januari 2021. Zij woonde hier sinds januari 2020. Zij werd 88 jaar.

Dhr. Fernand Jansens is overleden in het ziekenhuis in het bijzijn van zijn echtgenote op 7 januari. Hij was pas enkele weken in Nottebohm. Fernand werd 76 jaar.

Onze gedachten gaan uit naar de familie en vrienden van mevr. Bussens, mevr. De Gier mevr. Van den Bergh, mevr. Ziegler, mevr. Lachaert en dhr. Eskenazi en dhr. Janssens.

Gedichtenhoek

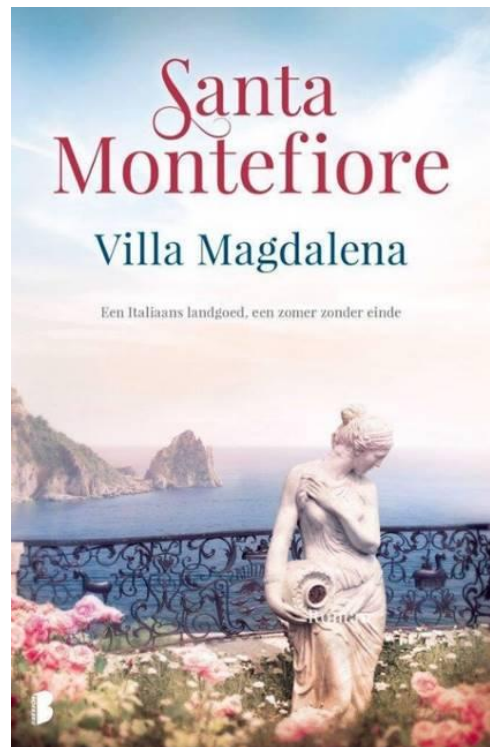
Laten we de tijd gaan
waarheen hij wil ,
en zie dan
hoe weiden hun vee vinden,
wouden hun wild,
luchten hun vogels,
uitzichten onze ogen.
En ach ,
hoe eenvoudig zijn raadsel vindt.
Zo andersom is alles , misschien.

Rutger Kopland

Dhr. Laurent Roossens over Santa Montefiore

Het verzameld werk van Santa Montefiore tussen 2001 en 2020 bestaat uit 19 boeken en 2 novellen. Een onbevangen lezer zal zich afvragen wat de literaire kwaliteit is van een oeuvre dat bestaat uit titels als ‘In de schaduw van het palazzo’, ‘De vrouwen van kasteel Deverill’, ‘De Franse tuinman’ of ‘Onder de Italiaanse zon’. Zelf beschouwt Santa Montefiore zich als een gewone romanschrijfster. Het is moeilijk te omschrijven wat een roman moet zijn: elke auteur heeft immers een eigen kijk op de wereld en een onbeperkte vrijheid in de keuze van zijn of haar onderwerp. Bij Montefiore gaat het vaak over de zeden en gewoontes van drie maatschappelijke standen: adel, burgerij en handarbeiders, al zijn er soms tussenvormen.

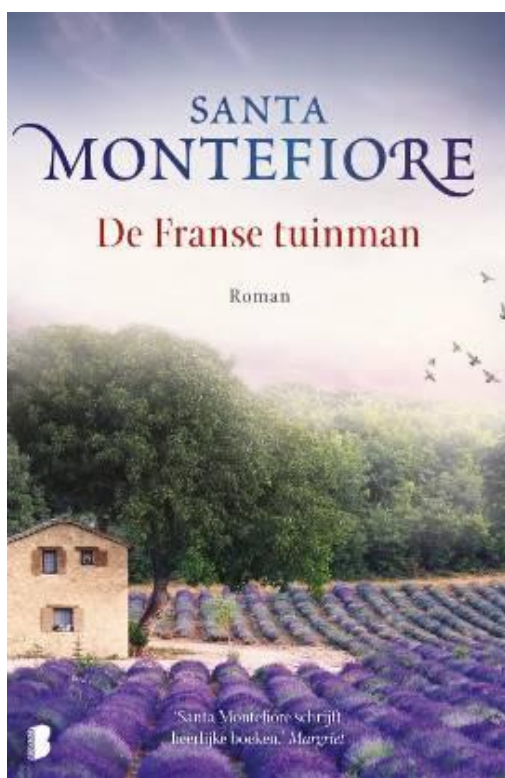

In de winter wonen de adellijke families in residentiële wijken van Londen. In de herfst- en zomermaanden verhuizen zij naar hun statige kastelen en landhuizen op het Engelse, Ierse of Schotse platteland. Zij worden begeleid door een legertje kamermeisjes, kokkinnen, knechten en tuinmannen die werken onder het gezag van een butler. Zij staan in voor het welzijn van uitgenodigde familieleden en vrienden en bereiden de talrijke zomerfeesten voor, waar huwelijkskandidaten elkaar kunnen ontmoeten. Het vrijwaren van het familiale patrimonium is daarbij belangrijker dan liefdesrelaties en huwelijkstrouw. De jongelui kennen elkaar vaak al sinds hun kinderjaren. Montefiore beschrijft de aristocratische kringen als afstandelijk, kil en met een sterke standengeest, vooral dan de vrouwen die wel knap maar vooral verwend zijn.

De hogere burgerij wordt bevolkt door industriëlen, bankiers, makelaars uit de City en magistraten die allen bij de schrijfster op meer welwillendheid mogen rekenen. Zij hebben een warmer familieleven en uiten meer genegenheid voor elkaar. Zij zijn spontaner en minder gekunsteld in de omgang, met meer gevoel voor humor. Toch koesteren ook zij een standenvooroordeel en komen verstandshuwelijken ook bij hen voor, al hechten zij misschien meer waarde aan echtelijke trouw.

Aan de derde stand, het dienstpersoneel, de handarbeiders, de ambachtslui en de landbouwers, besteedt de schrijfster minder aandacht, al is zij wel zeer te spreken over karaktertrekken als trouw, hulpvaardigheid en arbeidsvoldoening.

In Montefiores boeken wordt zeer veel plaats ingeruimd voor allerlei liefdesavonturen en amoureuze perikelen die, zoals in de samenleving zelf, vele vormen kunnen aannemen. Onverbloemd beschrijft de auteur het liefdesspel van vrijende paartjes. We lezen over menselijke zwaktes en driften, over gebroken harten na vakantieliefdes, onverwachte vrijages na kortstondige ontmoetingen en verborgen relaties van schijnbaar gelukkig getrouwde huisvaders. De gevolgen kunnen vreselijk zijn: hatelijke reacties tegen echtgenoten die – soms onterecht – van overspel worden verdacht of het verstoten van een vrouw die zwanger blijkt te zijn van een minnaar uit het verkeerde milieu. Toch kennen ongelukkige liefdes op het einde vaak een gelukkige afloop. Dit moeten we wellicht zien als een toegeving van de auteur aan de verwachtingen van haar lezerspubliek. In een sprookjeswereld huwt een prins soms een herderinnetje!

Opvallend zijn Montefiores natuurbeschrijvingen die bijdragen tot de romantische sfeer in haar romans. Vol gevoel beschrijft ze wandelingen in het woud of over het strand. Het plantenrijk van het Engelse platteland kan ze daarbij treffend beschrijven en benoemen. Poëtisch is bijvoorbeeld ook haar voorstelling van het nevelige Toscane bij zonsopgang: ze heeft ongetwijfeld een hechte band met Italië. Onvermijdelijk komen er echter in een omvangrijk oeuvre als het hare herhalingen voor: een zonsopgang kan nu eenmaal niet op tientallen unieke wijzen beschreven worden.

Het hoofdkenmerk van Montefiores schrijfstijl is dat zij lezers kan meetrokken in het verhaal. Via dagboeken, memoires of brieven treden zij bijvoorbeeld in de intieme sfeer van een personage. Het taalgebruik van adel, burgerij en handarbeiders verschilt, maar in de vele dialogen wordt stilaan duidelijk wat hun gevoelswereld, hun levensfilosofie en hun drijfveren zijn. De lezer heeft de indruk aanwezig te zijn en zich een oordeel te kunnen vormen. Door de rijke verbeelding van de schrijfster kan

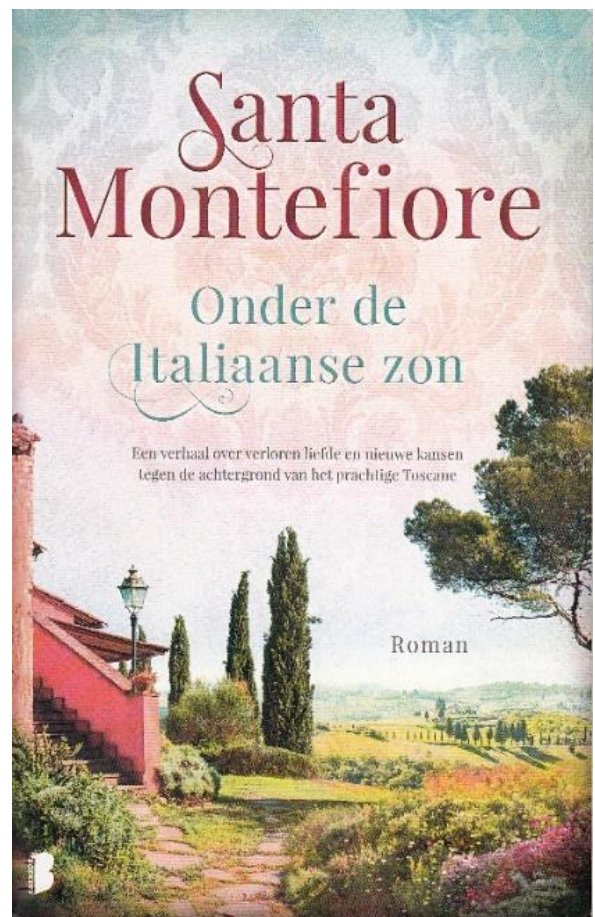
zij haar personages levensecht beschrijven, als mensen van vlees en bloed, wat een fascinerende uitwerking heeft op de lezer. De Nederlandse vertaling getuigt van een feilloze kennis van onze taal. Ik was aangenaam verrast dat de schrijfster in een dankwoord de Nederlandse en Belgische lezers uitdrukkelijk bedankt voor het enthousiaste onthaal van haar werk.

Santa Montefiore werd geboren op 2 februari 1970 in Winchester (Hampshire). Zij is de dochter van Charles en Patricia Palmer-Tomkinson. Haar moeder is van Engels-Argentijnse afkomst. Zijzelf bezit de Engelse nationaliteit. Zij volgde lessen in de Sherborne School for Girls en studeerde later Spaans en Italiaans aan de universiteit van Exeter (Devon). In de jaren 90 woonde ze enkele jaren in Buenos Aires ; vier van haar boeken spelen zich af in

Argentinië. Zij huwde in 1998 met de historicus Simon Sebag Montefiore en woont nu in Londen. Het echtpaar heeft twee kinderen: een dochter Lily en een zoon Sasha.

Een van Santa Montefiores laatste boeken is ‘Onder de Italiaanse zon’. Het is het verhaal van drie vrouwen, oma Gracie, dochter Carina en kleindochter Anastasia. De bijna negentigjarige Gracie woont met haar honden op het Engelse plattenland, maar besluit om naar Italië te vertrekken voor een kookcursus. Ondanks het verwaterde contact met haar moeder besluit Carina met haar mee te gaan, samen met haar zeventienjarige dochter. In Italië komen de vrouwen dichterbij elkaar en merken ze dat Gracie toch om een bijzondere reden naar Toscane wilde ...

Dhr. Laurent Roossens

De geschiedenis van de wijk door Alex Elaut

Karel Ooms 1885, Louis en Célestine Meeùs -Honnorez met hun dochter Julie op de arrenslee aan de brug van de Stokerij te Wijnegem.

Beste lezers,

Aangezien het 10 jaar geleden is dat we nog een witte Kerst hebben gehad, wil ik 2021 beginnen met dit mooie winterlandschap van de kunstschilder Karel Ooms (Dessel 1845- Cannes 1900) en vroegere buurtbewoner. Over de kunstschilder en zijn woning later meer. Het reuze schilderij van 180 x 305 m stelt Louis Jean Meeùs (1842-1892) en zijn echtgenote Célestine Honnorez en dochter Julie (1866- 1940) voor. Het schilderij is geschilderd in 1885 en is te situeren te Wijnegem aan de sluizen van het vroegere Kempisch Kanaal, nu het Albertkanaal. Met de financiële steun van zijn vader Louis Meeùs (1816-1903) - Van Reeth sticht hij in 1863 samen met zijn broers Théophile, Hippolyte en Prosper één van de grootste industriële stokerijen in Europa. De aanvoer van de grondstoffen en de afvoer van de jenever was sterk bepalend voor de keuze van de locatie. Wilt u meer weten over de geschiedenis van de Stokerij Meeùs? Dan kunt u bij de Heemkundige Kring Jan Vleminck te Wijnegem het boek bestellen over de boeiende geschiedenis van dit bedrijf. Opgelet er zijn nog maar 7 exemplaren ter beschikking. Een gedeelte van de Stokerij is ook nu nog te bezoeken als kunstgalerij Axel Vervoordt. De productie kende met de Eerste

Wereldoorlog een harde klap door het weghalen van al de koperen ketels door de Duitsers. Na 1930 wordt de productie verdergezet in Antwerpen. Indien deze tekst u al doet verlangen naar een goed borreltje. Geen probleem. Onder de naam Bal & Louis Meeùs is de Antwerpse jenever nog altijd verkrijgbaar. Hij wordt nu wel in Limburg gedistilleerd. Maar dit kan u niet tegenhouden om er eens eentje te proeven.

Stokerij Meeùs te Wijnegem

*Buste Louis Meeùs(1816-1903) -
Van Reeth*

Wat heeft de familie Meeùs nu te maken met onze buurt. Hierbij een woordje uitleg. Twee kasteeldomeinen omgeven door vier wegen en een plein. Ter hoogte van het huidige driehoekig Frederik de Merodeplein op het einde van de Kardinaal Mercierlei en de Grote Steenweg stond tot ongeveer 1905 een 18de -eeuws kasteeltje.

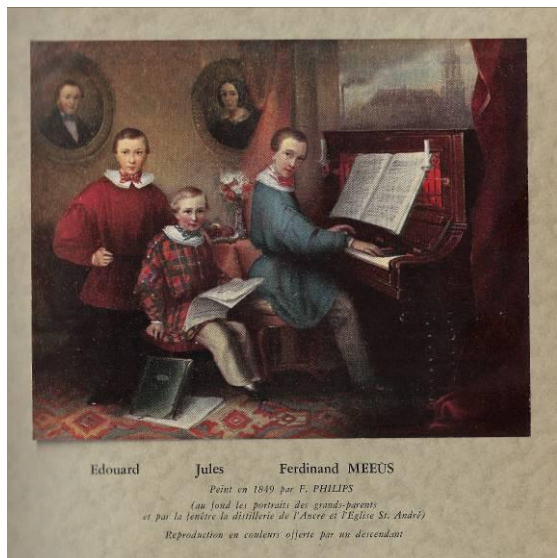

*Hof van plaisantie aan
het huidige Frederik de
Merodeplein
(afgebroken rond 1905)*

Het kasteeltje was het buitenverblijf van de familie Adriaensens-Peeters. Zij hadden de oudste stokerij van Antwerpen (1753) in het Sint-Andrieskwartier. Jean Meeùs (Antwerpen 1784-1849) neemt in 1820 de stokerij over van zijn schoonouders. Het kasteeltje wordt het buitenverblijf van Jean Meeùs-

Adriaensens. Zij woonden op de Meir nr 1. Het paar Meeùs-Adriaensens had 7 kinderen.

Een zoon van Jean Meeùs, Jean-Joseph Meeùs-Verheirbruggen gaan we in een volgend verhaal nog tegenkomen als eigenaar van een kasteeltje in het huidige Hof Van Leysen in de Markgravelei.

Schilderij van F. Philips (1849) met de drie kinderen van Ferdinand Meeùs - Peeters. Edouard, Jules, Ferdinand. Op de achtergrond de portretten van Jean Meeùs en A. Adriaensens. Rechts stokerij 'Het Anker' en de toren van de Sint-Andrieskerk.

Het epitaaf (memoriesteen met grafschrift) van de familie Meeùs-Adriaensens is nog te bewonderen in het Hoogkoor van de Berchemse St-Willibrorduskerk.

Sint-Willibrorduskerk Berchem, Epitaaf met schilderij E. Dujardin (1867) van J. Meeùs-Adriaensens

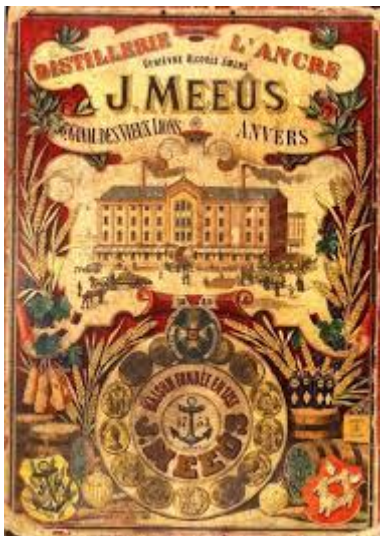
Zoon Ferdinand Meeùs-Peeters (Antwerpen, 1814-1890) zet de Antwerpse stokerij verder na het terugtreden van de broers François (Antwerpen, 1813-1897) en Louis-Van Reeth (Antwerpen, 1816-1903). De zoon van Ferdinand, Jules Meeùs (Antwerpen, 1843-1909, echtgenoot van barones Emma de Vicq de Cumptich, 1839-1917) neemt in de Boeksteeg de familie stokerij over. Hij wordt echter onteigend voor de aanleg van de Nationalestraat en zet de stokerij en mouterij verder op de Oudeleeuwenrui. Ze blijft bestaan tot 1904. Volgens de index bij de kadasterkaart, Berchem van Popp van 1869, is het buitenverblijf nog eigendom van J. Meeùs- Adriaenssens. Na het overlijden van Ferdinand wordt Jules Meeùs eigenaar van het kasteeltje. In 1892 laat hij een nieuw hekken plaatsen. Het domein liep van het huidige Frederik de Merodeplein-Grote Steenweg tot aan de Nachtegaellei (huidige Theophiel Roucourtstraat)

*Woning Ferdinand Meeùs-Peeters
op de Steenhouwersvest nr 40*

*Stokerij 'Het Anker' op de Oude
Leeuwenrui nr 56. Huidige toestand
na verbouwing*

Affiche stokerij 'Het Anker'

*Portret van Mevr. J. Meeùs-
Adriaensens - Doodsprentje van
Jean Meeùs (overleden op zijn
buitenverblijf te Berchem) 1849*

Op dezelfde kadasterkaart komt echter ook de naam L. Meeùs - Van Reeth voor. Dus de ouders van de Louis Meeùs op de arrenslee van het schilderij van Karle Ooms. Dit landgoed was gelegen met ingang Kapellei (huidige Kardinaal Mercierlei) en liep tot aan de huidige Le Grellelei en achteraan de Nachtegaellei. Aan de oostzijde was de grens het buitenverblijf Meeùs-Adriaensens. Dus heel het bouwblok was familiebezit. Wanneer de buitenverblijven juist zijn

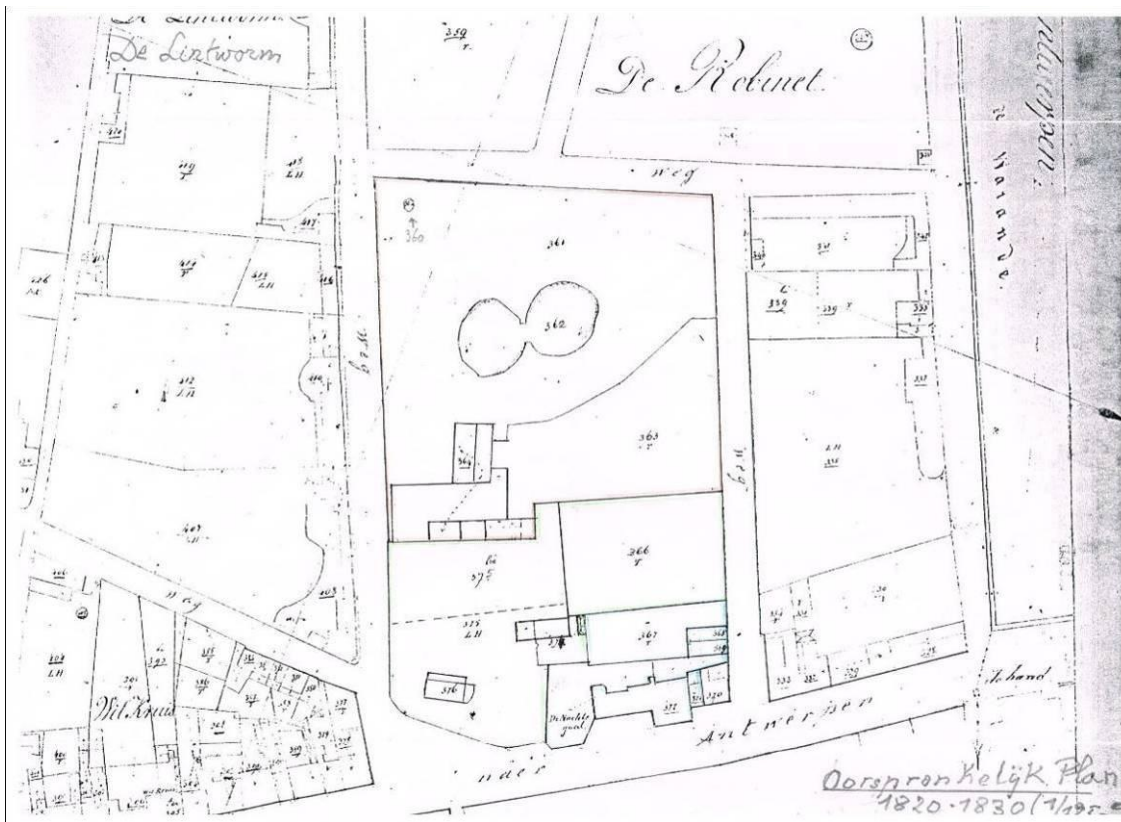
aangekocht, hebben we nog niet kunnen achterhalen. Door de coronapandemie zijn de archieven moeilijk toegankelijk. Maar we hebben al wel enkel puzzelstukjes kunnen vergaren. De twee domeinen gaan al zeker terug tot midden 18de eeuw en op de twee domeinen stond er een landhuis met bijgebouwen. Een mysterie is nog wel de naam “De Nachtegael” op het eerste domein aan de Grote Steenweg. Dit is te lezen op een kadasterkaart van 1829. Is dit de oude herberg “De Nachtegael” waar de achterliggende straat is naar genoemd? Het tweede domein was vóór 1869 eigendom van de familie Alexandre de Harven. Vermogende Antwerpse kooplieden afkomstig uit Mons. De Franse Revolutie is natuurlijk een spelbreker en het is goed mogelijk dat de goederen verkocht zijn als zwart goed door de Fransen.

Kadasterplan rond 1869, de nrs 375a eigendom van J. Meeùs-Adriaensens, de nrs 361 tot 363a (met visvijvers en gloriëtte) eigendom van L. Meeùs-Van Reeth

Buurtwegen 1849 met daarop de 2 hoven van plaisantie en de visvijvers

kadasterplan 1824 met daarop de aanduiding 'De Nachtegael' Herberg?

1861

1861

BANQUET
OFFERT A MONSIEUR
ALEXANDRE DE HARVEN,
le 5 Decembre 1861,
PAR LA 1re SECTION DU CORPS DES COURTIER,
A L'OCCASION
du 50e Anniversaire de sa nomination.

MENU.

Huitres.	Dégussés à la broche.
Potage à la Julienne.	Marmelade glacée.
Bouchées Milanaises.	Homards Mayonnaise.
Turbot, sauce aux câpres.	Pâtés de perdreaux.
Filet de bœuf à la jardinière.	Salade.
Côtelettes de mouton à la financière.	Plum pudding au rhum.
Poulardes aux truffes.	Crème Bavaoise.
Aspics aux foies gras.	Glaces panachées.

Vanille & Ananas.

VINS. — Chablis. — Mâcon. — St-Emilion. — Chateau Lévillie supérieur.
Champagne Moët.

CAFÉ ET LIQUEURS.

SOUSCRIPTEURS :

André, A.
Bavio, E.
Berré-Gillis.
Berré, G.
Berré, F. R.
Bischof, L.
Cambier, E.
Cantrelan, A.
Clayson, M.
Coudé, E.
Crayssin.
De Bicker, E.
Delewyn, Gb.
De Harven, Ets.
De Harven, A.
De Harven, E.
De Harven, E.
De Harven, Ets.
Denulf, E.
Denulf, H.
Diehl, J. H.
Gerson, G.
Goovaerts, L. J.
Grisar, Gb.
Grisar, L. E.
Grisar, F.
Guickard, Jos.
Habots, G.
Hagenaers, G.
Havenuit, P. J.
Heu, Ph.
Hormes, L.
Jacobs-Boeckmans.
Kensedy, W.
Leyvor, J.

SOUSCRIPTEURS :

Loos, F.
Marilly, W. J.
Molges, H.
Molges, J. J.
Mouss, Ch.
Noericks, J.
Pesch, F.
Pottieur, J. B.
Pulincx, J. B.
Pulincx, Jos.
Rayé, P. J.
Salmons, J.
Segers, F.
Segers, P. M.
Serrans, G.
Sils-Duyn, H.
Smets, P.
Sotcar, A.
Steenfeld, H. père.
Stevens, Ets.
Stevens, C.
Telghuy, H. J.
Van Arth, P. J.
Van Assche, H.
Van Bomberghen, A. J.
Van Bomberghen, Ets.
Van den Bergh, J. V.
Van den Bosch, P.
Van der Heyden, P. J.
Van Euderi, A.
Van Kels, J. E.
Van Pecken, J. B.
Waterken, C.
Willaert, A.

ENGEL BATHURST, Graveur, Grand Place.

Menukaart naar aanleiding van 50ste verjaardag van Alexandre de Harven (1861) De familie is eigenaar van het Hof op de Kapellelei

Voor de twee domeinen heb ik echter bij toeval een 18de -eeuwse beschrijving gevonden in het heemkundig tijdschrift van Berchem. Alles dient nog eens goed nagekeken te worden in de notarisakten. Dus nog werk aan de winkel. Het is de eerste maal dat deze oude teksten worden gelinkt met de locatie. En we hebben nog wat domeinen in de buurt die nog niet beschreven zijn.

Voor het kasteeldomein aan het Frederik de Merodeplein. (Voor alle duidelijkheid het gaat hier niet over het nog bestaande grote kasteel de Caters in de Kardinaal Mercierlei.)

Dit artikel is gedeeltelijk overgenomen uit Heemtenberg nr 83 (sept 2006)

Het Speelhof aan de Kapellei door Hugo Lambrechts-Augustijns (= kasteeltje op het huidige Fr. De Merodeplein)

Verkoop Vrijdagmarkt 1786

Op Vrijdag 14 juni 1786 verkoopt notaris Hendrik Frans Verhagen openbaar op de Vrijdagse Markt een huis van plaisantie met de stallingen, remise, de schone hof, de hoveniershof, de blauwstenen poort met ijzeren ballustrades en alle bomen op het goed dat 78 roeden groot is. Landmeter Jean François Govaerts heeft dit opgemeten op 27 oktober 1772. Het zijn twee erven, die eertijds zijn afgesplitst van de 'Papenmoeren', gelegen te Berchem op de steenweg tegenover de gewezen kapel (huidige de Merodeplein)

Interessant is ook de interieurbeschrijving:

De volgende zaken zijn in de koop inbegrepen: in de grote kamer een vergulde 'trimeau' met spiegel, de gordijnen aan de vensters met het behangsel en het stuk in de schouw. Tenslotte nog de 'blaffetueren voor de staende glaesen' In de gang de gefigureerde landkaarten... Op de bovenkamer de nieuwe gordijnen aan de 'alcovens' met de twee ingemaakte beddekoetsen en een schone houten kleerkast... In de binnenhof al de potagien met de bloemen en fruitbomen, met staken, de boonstaken en de palm. Twee figuren met de pedestaelen, verbeeldende Mercurius en Minerva, met een schoon gezicht in dezelfde hof. Nog twee canapeeën, te weten in de hof en een op de basse cour, waarvoor de koper onverminderd zijn koopsom nog 500 guldens wisselgeld zal moeten betalen... En zo gaat de beschrijving verder.

De gezworen roeper Joannes van Immerseel heeft dit goed afgeroepen op voormelde datum en de gezworen roeper Petrus van den Bergh heeft de palmslag ontvangen voor 3500 guldens... Deze koopsom is niet hoog voor een

hof van Plaisantie en het feit dat een andere roeper het goed heeft ingekocht (zonder op te treden voor een derde persoon), toont aan dat op dat ogenblik de belangstelling voor het goed laag zal geweest zijn.

Voor het tweede kasteeldomein: ingang Kapellei (tegenover kasteel de Caters)

Dit artikel is gedeeltelijk overgenomen uit Heemtenberg nr 89 (okt. 2007)

Het Klein Schermershuis door Hugo Lambrechts-Augustijns

Door de Antwerpse notaris Jan Baptist Rombouts wordt een groot schoon gelegen hof van plaisantie te koop gesteld, voordien genaamd 'het wit huys' en nu 'het cleyn schermershuis' Dit hof omvat beneden- en bovenkamers, een keuken, een pomp voor put- en regenwater, zolders en kelders, met het gloriëtte, de grond en alle toebehoren, met visvijver, een bassecour (hoederhof), de hof beplant met vele en verschillende vruchtbomen, een dubbele haag, langs drie zijden omwaterd, de houtkanten beplant met ca 80 olmenbomen, met de hovenierswoning, de stalling en de remise, gestaan en gelegen onder de heerlijkheid van Berchem omtrent de steenweg aldaar. Het hof paalt langs de ene zijde aan de 'Capelle leye', aan de derde zijde aan de 'Naghtergaelsche leyde' en het erf komende aan de 'Drinck' aldaar, met een ander stuk land gespleten van de 'papemoer' aan de vierde zijde. In de koop is de hele opbrengst in de hof inbegrepen. De gezworen landmeter Ricquier had op 6 september 1740 een kaart getekend, waarop vermeld wordt dat het hof 487 roeden groot is. Het hof is belast met een jaarlijkse cijns van 6 guldens 1 blank en 6 meymen aan het laathof van Berchem.

De hovenierswoning, de remise en de grote hof worden in huur gebruikt door Petrus Torfs voor 72 guldens courant geld, waarbij de huurder de bloemenhof moet onderhouden en kuisen, de hagen scheren en zijn dorpslasten betalen. De 'potagie' in voorschreven hof wordt niet mee verkocht maar behoort toe aan de hovenier, alsook enkele gekweekte jonge vruchtbomen. De verkopers reserveren voor hen de gordijnen, de meubelen, de stenen vazen en de postuerkens. Het hof van plaisantie is op 1 juni 1787 verkocht aan landmeter Godifridus Loos voor 5900 guldens wisselgeld. Hij heeft deze koop gedaan voor Anth. Dirix en diens huisvrouw Isab. Van Eerden.

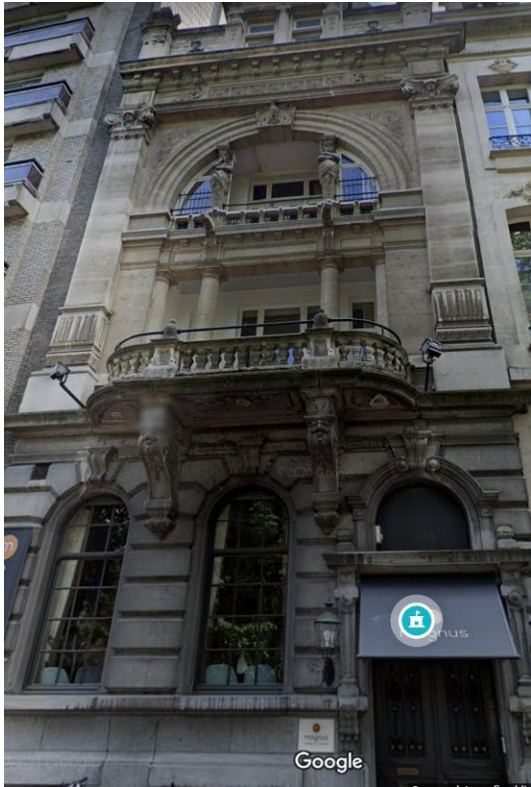
In de twee domeinen spreekt men ook over een 'Drinck'. Op een 18 de -eeuwse kaart staat er op de Grote Steenweg nog een put en waterbassin vermeld. In Borgerhout is er aan de Turnhoutse Baan ook nog een 'Drink'. Mogelijk is dit hier ook een drinkplaats voor dieren.

fragment van de kaart Stijnen uit 1758. De twee hoven staan vermeld alsook de put, 'Drinck'?

Voor verbouwingswerken aan de stokerij 'Het Anker' op de Oude Leeuwenrui doet Jules Meeùs beroep op de architecten Jean Baptiste en Emile Vereecken. Deze namen zullen we nog herhaaldelijk tegenkomen in de buurt van het Koning Albertpark en het Stadspark voor het oprichten van statige herenwoningen voor de hogere burgerij.

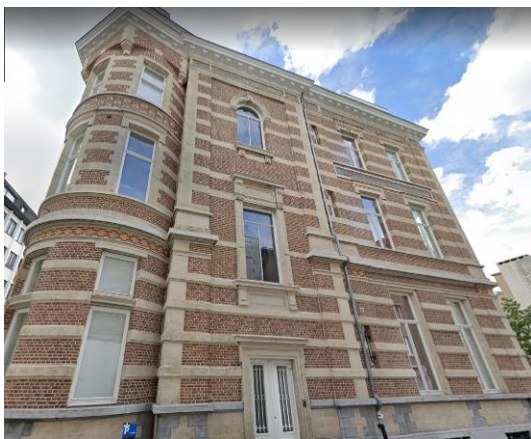
Enkele voorbeelden van nieuwe statige herenwoningen in de buurt van de K. Mercierlei.

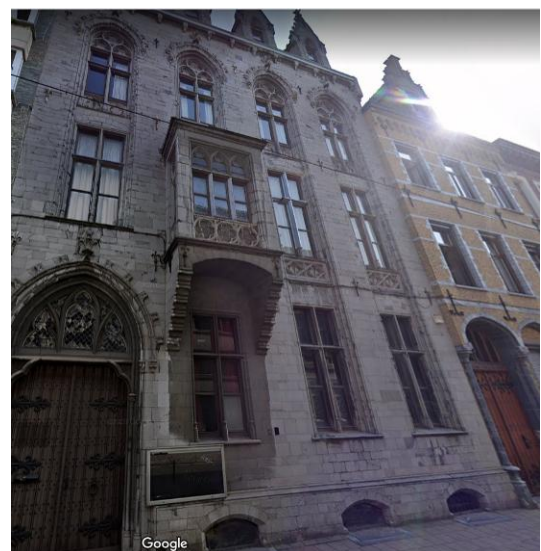
*Prins Albertlei nr 17, 1889 arch.
Vereecken voor weduwe F. Grisar.
(later eigendom Oscar Nottebohm,
nu Salons Magnus)*

*Le Grellelei nr 5, 1899
arch. M. De Braey
voor Albert Kreglinger*

*de Merodelei nr 1, 1889, arch.
Vereecken voor weduwe F. Grisar.
Laatste twee woningen moeten een
prachtig zicht gehad hebben op de
tuinen met vijvers van het Hof van
Meeùs*

*Lange Leemstraat nr 57,
woning A. Dumont-Meeùs*

De Familie Meeùs

De familie Meeùs heeft zich in Antwerpen en omgeving sterk kunnen opwerken in de hogere burgerij. Dankzij de productie van de stokerij ‘het Anker ‘in Antwerpen en de stokerij’ Le Clef’ te Wijnegem behoorde zij tot de beau monde. Dit waren wel twee verschillende bedrijven. Hun woonadressen verraadden een hoge welstand. Op de Meir, Lange Gasthuisstraat enz. Louis Meeùs- Van Reeth gaat zich zelfs het riante kasteel De Zwarte Arend te Deurne als buitenverblijf aanschaffen. Ook de suikerraffinaderijen te Schoten worden beheerd door familieleden. In de politieke wereld komen we ook burgmeesters, volksvertegenwoordigers en senators tegen. Ondanks de grote rijkdom waren zij ook sterk begaan met het sociale leven en liefdadigheid. De kerk werd daarbij niet vergeten. Zeker de St-Andriesparochie van Antwerpen waar de familie lange tijd heeft gewoond. Het koppel Louis Meeùs-Van Reeth had 10 kinderen. De oudste dochter Anne Pauline huwt in 1864 met Eduard Biart. Zij vestigen zich op het kasteel Blauwhof te Kapellen. Eduard is burgemeester van Kapellen van 1884 tot 1903. De derde dochter Marie-Thérèse Meeùs huwt met de beroemde geoloog en mijnbouwkundige André Dumont (1847-1920). Sinds 1877 was hij op zoek naar steenkool in de Limburgse Kempen. Het is pas in 1901 dat door zijn toedoen de eerste steenkool is bovengehaald in As. Het gezin Dumont-Meeùs laat drie riante herenhuizen bouwen in de Lange Leemstraat. Ze vragen niemand minder dan de bekende architect Joris Helleputte die een grote voorstander is van de neogotiek. De woning van de familie op het nummer 57 is één van de zeldzame, meest zuivere vroegste voorbeelden van de neogotiek in het Antwerpse. Joris Helleputte was ook de architect van het St-Camillusziekenhuis in de Lokkaardstraat. Jammer genoeg afgebroken.

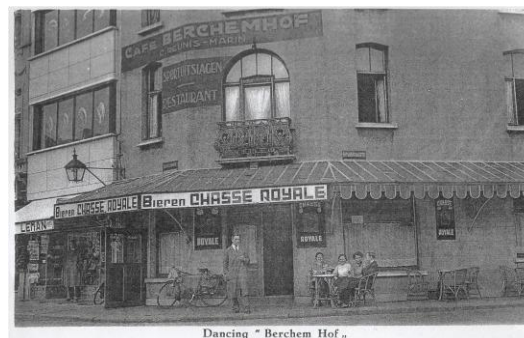
Keerzijde van de medaille

Goedkoop jenever stoken bracht heel veel winst op maar zorgde ook voor veel ellende en armoede. Arbeiders werden betaald in de cafés van de bazen. De overheid en ook verenigingen tegen alcohol gaan dan ook proberen de verkoop van jenever aan banden te leggen. Op de hoek van de Generaal Lemanstraat en Uitbreidingstraat, Desguinlei en Biartstraat staan op een kaart van rond 1900 meer dan 10 soldatencafé's aangeduid. In 1936 waren te Berchem in de Drie Koningenstraat-Statiestraat 23 cafés. Prosper Meeùs de jongere broer van Hippolyte Meeus (burgemeester van Wijnegem) had de gewoonte om bij feestelijkheden en kermissen met zijn auto door het dorp te rijden en handenvol muntstukken rond te strooien.

Als hij daarover werd aangesproken, antwoordde hij gewoon: “Vanavond komt dat allemaal terug in mijne zak.” Hij was eigenaar van verscheidene cafés in Wijnegem....

*Hoek Gen. Lemanstraat – Biartstraat
in 1900. In dit kleine huizenblokje
waren meer dan 7 cafés*

*Hoek Gen. Lemanstraat –
Uitbreidingstraat*

Jules Meeùs (1843-1909) te Berchem

Vanaf ongeveer 1875 wordt Jules Meeùs eigenaar van het tweede kasteeldomein. En ook zeker in 1892 van het kasteeltje aan het Frederik de Merodeplein. Hij doet nog een aanvraag in 1892 voor een nieuw ijzeren hekken. Hij kan bij manier van spreken blokje rondlopen langs zijn eigendommen.

Het kasteeltje in de Kapellelei laat hij verfraaien en ook een nieuw hekken aanbrengen in 1892. Hoogstwaarschijnlijk heeft hij ook een nieuwe voorbouw en toren laten bijbouwen. Hiervan zijn geen plannen teruggevonden in het Felixarchief.

Op Paasdag 1906 wordt er een grote familiefoto genomen in de tuin van het domein Kapellei. Op de achtergrond zie je de voorgevel van het kasteel de Caters dat u nog dagelijks kunt bewonderen.

Jules Meeùs en zijn echtgenote zitten in het midden op de stoeltjes.

Jules Meeùs en echtgenote (zittend op de stoeltjes) met familie.
Pasen 1906. Achtergrond het kasteel de Caters op de K. Mercierlei

*Kasteel Kapellelei (nu K. Mercierlei)
rond 1900- domein Jules Meeùs*

Tuin kasteel Kapellelei

*Kardinaal Mercierlei na WO1 .
Links het domein Jules Meeùs*

*Het Hof van Plaisantie op het huidige
Fr. De Merodeplein in 1904*

We doen even onze “blaffeturen” toe van het kasteel zoals dit ook gebruikelijk was bij kasteel-eigenaren. Men verbleef meestal maar op de buitenverblijven van Pasen tot oktober.

Het vervolg van het verhaal leest u in februari.

Dit artikel kwam tot stand dank zij de informatie en de medewerking van de heren Pierre Schreinemacher, Hugo Lambrechts-Augustijns, Marcel Windey , Guy Biart, E. Van den Berghe en de Heemkundige Kring Berchem, Heemkundige Kring Jan Vleminck te Wijnegem, Heemkundige Kring Rijkevorsel, Heemkundige Kring De Vlierbes te Beerse, Heemkundige Kring van Berchem, Inventaris Onroerend Erfgoed, Kardinaal Mercierlei en Grote Steenweg te Berchem en de lange Leemstraat te Antwerpen.

Kaarten en Plannen Felixarchief Antwerpen, Kadaster Antwerpen

Aanvullingen of reacties zijn altijd welkom op alex.elaut@proximus.be

Alex Elaut

96-jarige Jos Hermans krijgt als eerste in België coronavaccin van Pfizer

De 96-jarige Jos Hermans uit Puurs-Sint-Amands wordt de eerste Belg die het coronavaccin krijgt toegediend. De negentiger krijgt maandag als eerste bewoner van woonzorgcentrum Sint-Pieter, dat op een steenworp van de Pfizer-fabriek ligt, een eerste prikje.

De Puurse burgemeester Koen Van den Heuvel (CD&V) kondigde het nieuws dinsdag aan op een persconferentie. “Als kleine gemeente zijn we blij dat we tweemaal goed nieuws hebben gebracht de afgelopen maanden: eerst de aankondiging dat Pfizer het vaccin zou produceren in Puurs, en nu dat het eerste vaccin in onze gemeente zal toegediend worden.”

“Zeer gemotiveerd”

Maandag zullen in het woonzorgcentrum Sint-Pieter in Puurs de eerste coronavaccins in Vlaanderen worden toegediend. De 92 bewoners van het centrum krijgen in primeur de kans om zich vrijwillig te laten vaccineren met het vaccin van Pfizer en BioNTech.

De 96-jarige Jos Hermans, die zes jaar in het woonzorgcentrum verblijft en de oudste bewoner is, werd door de directie uitgekozen om als eerste het vaccin te krijgen. “Hij heeft nooit corona gekregen en heeft de maatregelen altijd zeer

strikt gevolgd. Hij is zeer gemotiveerd om gevaccineerd te worden”, zei directeur Fred Rogier. “Daarom hebben we hem gekozen.”

“We hopen ook dat hij zijn medebewoners enthousiast kan maken om gevaccineerd te worden”, klonk het. Met die motivatie staat het volgens Rogiers goed in het woonzorgcentrum. “Voorlopig zijn slechts twee van de 92 bewoners nog niet overtuigd.”

‘Te veel bezoek’

Jos was zijn hele actieve leven landbouwer in Liesele, deelgemeente van Puurs-Sint-Amands, en was er ook voorzitter van het Jaarmarktcomité. In een eerste reactie zegt hij niet zenuwachtig te zijn om gevaccineerd te worden. “Ik ben blij dat ik de spuit ga krijgen. Ik hoop 100 jaar te worden”, zegt hij.

Hermans is de coronacrisis naar eigen zeggen goed doorgekomen. “Ik heb mijn telefoon en mijn televisie, daar hou ik mij mee bezig. Ik heb het bezoek gemist, maar vind dat er hier nog te veel bezoek langskomt. Zij brengen de ziekte binnen.” Verder vindt hij dat hij en zijn medebewoners ‘als koningen’ worden behandeld in Sint-Pieter. “Niet werken. Alleen goed eten.”

Eerste spuitjes om 11 uur

Maandag zullen ook de bewoners van woonzorgcentrum La Bonne Maison de Bouzanton in Bergen en Notre Dame de Stockel in Sint-Pieters-Woluwe de eerste vaccins krijgen. De vaccinaties worden toegediend om 11 uur, in aanwezigheid van Vlaams minister van Welzijn Wouter Beke (CD&V) in Puurs, Brussels minister Alain Maron (Ecolo) in Sint-Pieters-Woluwe en Waals minister Christie Morreale (PS) in Bergen.

De vaccins, die bij Pfizer in Puurs worden geproduceerd, worden komende zaterdag geleverd in het UZ Leuven, waar ze zondag om 16 uur ontdooid worden. Daarna worden ze maandag om 8 uur overgebracht naar de drie woonzorgcentra. De woonzorgcentra in Puurs-Sint-Amands, Sint-Pieters-Woluwe en Bergen zijn de enige waarvan op dit moment bevestigd is dat er dit jaar nog gevaccineerd zal worden tegen het coronavirus.

<https://www.hln.be/binnenland/96-jarige-jos-hermans-krijgt-als-eerste-in-belgie-coronavaccin-van-pfizer>

DWARS 'Deportaties'

Op 22 juli '42 vinden de eerste **deportaties** van Joden plaats in en rond Antwerpen. Duitse agenten van de Sicherheitspolizei nemen een paar honderd Joden mee die in het Centraal station aankomen uit Brussel. In de nacht van 13 en 14 augustus nemen Duitse agenten zo'n 206 mensen mee, 53 daarvan zijn kinderen. De slachtoffers zijn voornamelijk Joden uit Oost-Europa. Een dag later vindt opnieuw een grootschalige razzia plaats. Voor het eerst werkt onze lokale politie openlijk mee. Antwerpse agenten zetten mee de straten af en begeleiden de Joden naar de vrachtwagens. Duitse agenten vallen huizen binnen en sleuren inwoners brutaal naar buiten. De razzia duurt de hele nacht. Een 1000-tal mensen wordt meegenomen.

Op 27 augustus maken de Duitsers de hele dag druk plannen voor een nieuwe razzia. Die wordt op het laatste moment afgeblazen. Antwerpse agenten hadden de Joodse gemeenschap op de hoogte gebracht. Er werden waarschuwendes briefjes gevonden. Joodse inwoners slaan op de vlucht of duiken onder. Als straf voor deze sabotage krijgt de Antwerpse politie een dag later een meer actieve rol opgedrongen. Ze moet zelf 1000 Joden oppakken. Agenten uit de zevende wijk (Deurne, Borgerhout en Berchem) krijgen de opdracht. De commissarissen vinden niet voldoende manschappen. Versterking van andere eenheden is nodig. Elke politiewijk moet 250 Joden arresteren. Wie dat aantal niet haalt, moet in andere wijken verder zoeken. De acties duren de hele nacht. De opgepakte mensen worden samengebracht in scholen in de Grote Hondstraat en de Vinçottestraat en in Cinema Plaza (Gallifortlei). In Deurne slagen een paar agenten er nog in om enkele van de verzamelde Joden langs de achterdeur terug vrij te laten. Maar het geëiste aantal wordt uiteindelijk gehaald. In de voormiddag vertrekken vrachtwagens naar 'transitkamp' Dossinkazerne. Van daar gaat de reis verder naar het vernietigingskamp Auschwitz.

Twee weken later, op 11 september '42, worden opnieuw Joodse burgers opgepakt. De Duitse bezetter rekende nu niet op de medewerking van het Antwerpse politiekorps, maar toch staan er wel degelijk Antwerpse agenten hun Duitse collega's bij tijdens deze actie. Op verschillende plaatsen in de stad verzamelen zij de Joden. Hier en daar worden ze van de straat geplukt. Deze razzia verloopt minder systematisch en meer lukraak, maar is zeker niet inefficiënt. De bezetter neemt die dag zo'n 700 Joden mee.

De Joden krijgen hulp, maar deze is nog ongestructureerd. Het zijn individuele initiatieven van burens, kennissen of vrienden. Zij bieden onderdak en helpen bij het onderduiken, de vlucht of de opvang van kinderen. Nog anderen proberen financieel of met voedsel een steentje bij te dragen. Pas later zullen er uit verschillende hoeken meer georganiseerde initiatieven komen.

De maanden erna gaan de razzia's verder. Er zijn steeds meer Vlaamse SS'ers die Joden helpen te zoeken in de straten. Anderen worden verklikt. Het VNV, de De Vlag en andere pro-Duitse partijen en groeperingen staan sterk in Antwerpen. Niettegenstaande hun leden en sympathisanten geen 15% van de bevolking uitmaken, organiseren zij meetings in het Sportpaleis en marcheren zij zeer zichtbaar door de Antwerpse straten.

In oktober kondigt een verordening de **verplichte tewerkstelling** in Duitsland af. Alle mannen tussen 18 en 50 jaar komen in aanmerking om te gaan werken. Door de wrede getuigenissen van de tewerkstelling in Duitsland tijdens de Eerste Wereldoorlog, beslissen heel wat Sinjoren onder te duiken.

Intussen in De Meander

**Het zag er wat raar uit zo kerstdiner op afstand van elkaar,
maar we hebben er toch van genoten.**

December in beeld

Team wonen en leven.

Momenteel is het nog even moeilijk een planning op te stellen. Gezien alle wijzigingen in het team wonen en leven en de onduidelijkheid die er nu nog is met betrekking tot de te nemen voorzorgmaatregelen.

We zwaaien Elien uit en verwelkomen An-Sofie Andriessen in het team wonen en leven. Ook Yasmin neemt wat meer uren voor haar rekening.

Ann Francken blijft als vanouds ons team versterken op dinsdag.

Chantal blijft ook gewoon op post en tijdelijk kunnen we op ondersteuning rekenen van Freya voor enkele zaken.

We staan dus aan de start van een nieuw jaar met heel wat nieuwe uitdagingen.

Volgende week zal er met ondersteuning van Elien, nog grondig bekeken worden hoe we dit nieuwe team gaan vormgeven. In de volgende krant kan u hier meer over lezen.

Deze maand kunnen jullie dus nog best de planning raadplegen die aan de woonkamer ophangt.

Schrijvers gezocht

Intussen zoeken wij nog steeds naar nieuwe input voor onze krant. Schrijft u? Of heeft u iets gelezen dat u wilt delen?

Stuur het ons dan zeker door animatie@nottebohm.be

